

Dr Tadeusz Sozański

SOCJOLOGIA OGÓLNA

kurs dla I roku pracy socjalnej - studia stacjonarne
30 godzin wykładów
r. ak. 2009/2010

Celem zajęć jest przekazanie podstawowych wiadomości o pojęciach, problemach, teoriach i metodach badawczych socjologii. Kurs kończy się **egzaminem testowym**. Słuchaczy obowiązuje znajomość materiału z wykładów oraz wskazanych przez wykładowcę fragmentów podręcznika Barbary Szackiej, *Wprowadzenie do socjologii*, Warszawa 2003 (II rozszerzone wydanie, 2008).

Tematy wykładów

1. Co to jest nauka? Socjologia jako dyscyplina naukowa. Osobliwości nauk społecznych.
2. Przesocjologiczna myśl społeczna od Greków po Oświecenie. Nauka a ideologia. Systemy ideologiczne: konserwatyzm, liberalizm, socjalizm. Nacjonalizm.
3. Powstanie socjologii (Comte). Pozytywizm. Klasycy więksi: Durkheim i Weber. Socjologia jako nauka teoretyczna i empiryczna od *Le suicide* (1897) do czasów współczesnych. Socjologia polska.
4. Elementarne pojęcia socjologii. Aktor, zachowanie, działanie społeczne, interakcja, rola społeczna.
5. Biologiczne podstawy życia społecznego. Socjobiologia.
6. Kultura. Socjalizacja i kontrola społeczna.
7. Architektura świata społecznego (konceptje wielopoziomowości). Mikrosocjologia i makrosocjologia. Przedmiot i metody mikrosocjologii.
8. Modele interakcji w diadzie. Teoria elementarna. Przymus i wymiana. Interakcja jako gra. Dylemat więźnia. Minimalne sytuacje społeczne.
9. Pojęcie grupy społecznej (wielość definicji). Grupy pierwotne. Systemowe modele grupy społecznej. Sieci społeczne.
10. Badania empiryczne w socjologii. Typy badań. Etapy procesu badawczego.
11. Techniki badawcze w socjologii (obserwacja, wywiad kwestionariuszowy, techniki ankietowe). Socjologia sondażowa.
12. Wprowadzenie do socjologii wielkich struktur społecznych. Społeczeństwo, państwo, naród.
13. Klasyczne teorie rozwoju społecznego i typologie społeczeństw.
14. Sposoby ujmowania struktury klasowej w socjologii i świadomości społecznej (Ossowski). Klasyczne teorie klas (Marks, Weber).
15. Współczesna makrosocjologia. Stara i nowa klasa średnia. Ubóstwo i wykluczenie.

SOCJOLOGIA MAŁYCH GRUP

kurs dla I roku pracy socjalnej - studia stacjonarne

15 godzin wykładów

r. ak. 2009/2010

Celem kursu jest przekazanie podstawowych wiadomości z socjologii małych struktur społecznych. Kurs będzie miał formę wykładu monograficznego, co oznacza uwzględnienie obok klasycznych podręcznikowych teorii także kilku tematów związanych z własnymi zainteresowaniami badawczymi wykładowcy. Słuchaczy obowiązuje obecność na wykładach oraz zapoznanie się z podaną niżej literaturą. Kurs kończy się **egzaminem testowym**.

Tematy wykładów

1. Historia mikrosocjologii w zarysie. Przegląd cech grup społecznych (Merton). Podziały grup. Rozmiar grupy a procesy grupowe.
2. Obserwacyjne metody badania grup. IPA i SYMLOG (Bales). Różnicowanie się ról w grupach dyskusyjnych.
3. Atrakcyjność interpersonalna. System A-B-X. Struktura i strukturalizm w mikrosocjologii. Rodzaje struktur grupowych. Grafy jako modele struktur grupowych. Socjometria: metodologia i teoria. Model struktury socjometrycznej Leinharda-Davisa.
4. Status w grupach zadaniowych. Teoria stanów oczekiwań i charakterystyk statusu.
5. Spójność grupy. Syndrom myślenia grupowego.
6. Efektywność grup zadaniowych a struktura sieci komunikowania.
7. Przywództwo w grupach zadaniowych (teoria Fiedlera). Podejmowanie decyzji w grupach. Efekt polaryzacji.

Literatura obowiązkowa

- BALES Robert F. *SYMLOG: o pewnym praktycznym podejściu do badania małych grup*. Ss. 53–80 w: J. Szmatka (red.). *Elementy mikrosocjologii. Część II (Wybór tekstów)*. Kraków 1992
- BROWN Rupert. *Procesy grupowe*. Gdańsk 2006: Rozdział 3 (*Strukturalne aspekty grupy*), 70–115 • Rozdział 5 (*Kto jest bardziej skuteczny – jednostki czy grupy*), 153–200.
- MERTON Robert K. *Wstępna lista właściwości grupy*. Ss. 244–254 w: P. Sztompka, M. Kucia (red.). *Socjologia. Lektury*. Kraków 2006.
- NEWCOMB Theodore M. R.H. TURNER, P.E. CONVERSE. *Psychologia społeczna*. Warszawa 1965: Dodatek C (*Analiza procesu interakcji*), 577–583.
- RYBICKI Paweł. *Z podstawowych zagadnień grupy społecznej*. Ss. 260–265 w: P. Sztompka, M. Kucia (red.). *Socjologia. Lektury*. Kraków 2006.
- SOZAŃSKI Tadeusz. *Sieć społeczna*. Ss. 28–36 w: *Encyklopedia Socjologii*, t. 4. Warszawa 2002.

